

ОДОБРИЛ,



**ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ  
ПО ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ И  
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИТЕТА ЗА  
НАБЛЮДЕНИЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО  
ЗА ПАРТНЬОРСТВО**

(МАЛИНА КРУМОВА)

**ВТОРО ЗАСЕДАНИЕ**

на

**Комитета за наблюдение на Споразумението за партньорство**

**7 февруари 2017 г.**

*Заседанието започна в 9.35 часа и беше ръководено от г-жа Малина Крумова – вицепремиер по европейските фондове.*

**Г-жа Малина Крумова, заместник министър-председател по европейските фондове,** откри второто заседание на Комитета за наблюдение на Споразумението за партньорство. В изказването си, тя постави следните акценти:

- Налице е реално изпълнение на програмите от новия програмен период, изпълнението на програмите напредва с добри темпове; завършило е отчитането на физическото и финансовото изпълнение на проектите и програмите от стария програмен период;

- Създадени са законосъобразни системи за управление и контрол, започнала е активно оценката на проектните предложения и договарянето на средствата от новия програмен период.

- Към края на 2016 г. договорените средства са достигнали 30 %, в момента те вече са към 35 %, а реално изплатените средства към бенефициентите са в размер на 7 % от бюджета на програмите; програми които се справят добре - ОП „Развитие на човешките ресурси” с 45 % договаряне и 12 % реално изплатени средства; ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура” с 43 % договорени средства и 9 % реално изплатени средства; ОП „Иновации и конкурентоспособност” с 37 % договорени и 10 % реално изплатени средства.

- Всички УО са акредитирани с изключение на ПМДР, за които системите за управление и контрол са представени на Одитния орган за преглед.

- Симулациите с модела СИБИЛА показват, че има подчертано положителен общ ефект върху добавената стойност от реализираните инвестиции, които се изразяват в кумулативно нарастване на brutния вътрешен продукт с 11,5 % към края на 2016 година

спрямо базисния сценарий при липсата на средства от Европейския съюз. Такъв сценарий се наблюдава и при други макроикономически показатели, а именно кумулативно нарастване на обема от частните инвестиции с 22,3 %, намаляване на коефициента на безработица с 6,5 % и увеличаване на броя на зетите лица в икономиката с 15 %. Тези ефекти са основно от изпълнението на предходния програмен период, следвайки същата структура новия програмен период се очаква да доведе до същите или подобни ефекти.

- Важно е да се продължи с опростяването на правилата и процедурите за управление на средства от ЕСИФ, като се намали административната тежест и се осигури по-добър достъп до тях, вкл. осигуряване на устойчива правна рамка, избягването на различни интерпретации през различни периоди от време.

- 2016 година е първата година, в която изцяло се прилага Закона за управление на средствата от ЕСИФ. Приети са основни подзаконовни нормативни актове към него, регулират се националните правила по отношение на Комитетите за наблюдение, предоставянето на безвъзмездна финансова помощ, допустимостта на разходите, избора на изпълнители от страна на бенефициентите, както и правилата за работа в ИСУН.

- Усилията на УО и ЦКЗ са насочени към прилагането на интегриран подход за постигането на по-добри ефекти; например финансиране на интегрирани проекти на общини за интегриране на ромите и уязвими групи;

- Към 31 януари 2017 г. 36 предварителни условия са изпълнени, 9 все още не са приключили напълно или не са докладвани към ЕК. За 9 условия предстои да бъдат приети основните стратегически документи и да бъдат докладвани. Официалната финална самооценка за условията ще бъде част от годишните доклади за изпълнение на всяка една от програмите – до 30.06.2017 г., а за доклада за напредъка по Споразумението за партньорство – до 31.08.2017 г.

#### **Г-н Марек Теплански, ГД „Регионална и урбанистична политика”, ЕК:**

- България се справя много по-добре по отношение на изпълнението спрямо предишния програмен период;

- Наличната мобилизация и дейности, които са реализирани, сочат че държавата ще е в състояние да промени перспективата и ще успее да направи промяна в програмен период 2014 – 2020 година от гледна точка на резултатите. Важно е това да се демонстрира през 2017 – 2018 г. по отношение на дефинирането на политиките.

#### **Г-жа Сандрин де Бугеном, ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“, ЕК:**

- Третата година от изпълнението на програмите е най-важна, за да се постигне стратегическо въздействие по места. За ЕСИФ е важно да се реализират целите за 2020 година по отношение на включването, заетостта и т.н. България има 40 цели, за които трябва да се работи. Важни цели са 76 % заетост за хората от възрастовата група 20 – 64 г., намаляване на младежите, които отпадат от училище; 36 % за висшето образование и също така е много важно 260 хил. души да се изведат от състояние на бедност.

- Необходимо е прилагането на по-интегриран подход за подкрепа на младите хора, които да се върнат на пазара на труда - 19% от младежите са безработни.

- Бедност – между 25 до 40% от населението е засегнато, което е тежък проблем за България. Трябва да се помисли за механизма за минималната работна заплата, минималният доход, което обаче да не пречи на конкурентоспособността. Необходимо е наличието на прозрачна и прогнозируема система.

- България реализира голям напредък по отношение на качеството на образованието; от гледна точка на доброто финансово управление следва да се потърсят възможности за опростяване на отчитането.

**Г-н Михаел Пилке, ГД „Земеделие и развитие на селските райони”, ЕК:** 80 % от българската територия се счита за земеделски район и 39 % от българското население живее в селски райони. Подобряването на качеството на живота в тях не може да бъде извършено единствено по линия на Програмата за развитие на селските райони (ПРСР), но трябва да е налице функциониращо Споразумение за партньорство и тясно сътрудничество между фондовете. В сравнение с предишния програмен период, ПРСР се развива много добре - поканите за представяне на проектни предложения се публикуват на време, хората са информирани за бъдещото стартиране на различните мерки. Въздействие се постига с добри, интегрирани проекти. Сътрудничеството между програмите, подхода ВОМР и съвместната работа за стимулиране на подобряването на уязвимите групи следва да продължи.

**Г-н Курт Вандер Еекен, ГД „Морско дело и рибарство”, ЕК:** изпълнението на новата ОП „Морско дело и рибарство” е доста бавно, проблемни са процедурата по акредитация на УО и изпълнението на последното предварително условие.

**Г-жа Крумова** предложи за одобрение проектът на дневен ред: постъпило е едно предложение за представянето на ПРСР в ИСУН 2020. Информацията е представена в папките. Не се предвижда промяна на дневния ред в тази връзка.

**Г-н Иван Главчовски, „Коалиция за устойчиво развитие“** уточни, че изпратеното по електронна поща питане касае предварителните условия, при които има изоставяне. Те касаят водния сектор, за наличието на статистическата база за анализите и наличието на уредба за ефективно прилагане на законодателството на ЕС в обществените поръчки.

**Г-жа Малина Крумова** обърна внимание, че в изложението е направен кратък обзор на изпълнението на предварителните условия. По отношение на събирането на статистически данни – предварителното условие е изпълнено по отношение на всички оперативни програми с изключение на събирането на данни за въздуха, където ОП „Околна среда” работи в активно сътрудничество със Световна банка; обществени поръчки – докладът за изпълнението му е изпратен за предварително съгласуване с ЕК, всички действия са изпълнени, предстои неговото докладване; воден сектор - повечето от документите са приети и предстои докладване. В отговор на питане на г-н Главчовски, г-жа Крумова уточни че плановете за управление на речните басейни са готови са докладвани на ЕК в края на м. декември 2016 г.

Дневният ред на заседанието беше приет.

**Г-н Антон Гладнишки, началник отдел, Министерство на финансите** направи презентация относно ефектите от изпълнението на ЕСИФ и Споразумението за партньорство. Той акцентира върху следното:

- Чрез моделът СИБИЛА се представят обобщени макроикономически ефекти от усвояването на средствата от ЕСИФ. Оценката използва данни от ИСУН и Държавен фонд „Земеделие“ към 31 декември 2016 г., като са включени и фондовете в областта на селските райони и морско дело и рибарство. Усвояването е в начален етап, ето защо стойностите на последните са нулеви.

- През последните години страната успя да ускори темпа си на икономически растеж. За последните две години има растеж от порядъка 3 – 3.5 %, което на фона на темповете на икономическия растеж в основните партньори на страна и в ЕС, е доста добро представяне. През 2016 г. 0.8 процентни пункта от растежа на БВП се дължи на усвоените средства от втория програмен период, т.е. договорените средства през 2014-

2016 г., при положение, че общият растеж е малко над 3 %, т.е. около една трета от растежа реализиран през 2016 г. е в резултат на средствата, усвоени от ЕСИФ;

- Заетост - през последните две години пазарът на труда е с позитивни тенденции, като ефектът през 2016 г. на усвоените средства е около 1.7 % от ръста на заетостта се обяснява със средства от ЕСИФ;

- Частно потребление и инвестиции: растежът на частното потребление през 2016 г. след известното му съживяване е малко над 1 %, като приносът на европейските средства в растежа на потреблението се изчислява на 1 %, тоест преобладаващата част от растежа на частното потребление в крайна сметка се формира или би могъл да бъде обяснен със средства от Европейския съюз, което определено е сериозно постижение.

- Частни инвестиции: приносът на средства от ЕС също е значителен, но предвид на това, че самите частни инвестиции нарастват доста по-бързо, в крайна сметка приносът не е чак толкова значителен, колкото в областта на частното потребление, където просто самият темп на нарастване на потреблението е по-нисък.

- Текущата сметка на платежния баланс: приносът подчертано е отрицателен. Един от основните ефекти, който се очаква да бъде наблюдаван от средства от инвестициите, се очаква да бъде по линия на засилване на конкурентоспособността на предприятията. Този ефект е предимно със средносрочен и с дългосрочен характер. В краткосрочен план няма как той да бъде проявен. За сметка на това е налице относително краткосрочен ефект по линия на вноса. България е с относително висока пределна склонност към внос, което означава, че всеки един инвестиционен проект е свързан с увеличаване на вноса, като износът се увеличава с един лаг от времето в средносрочен и краткосрочен план, така че в крайна сметка едва в дългосрочен план нетния ефект върху текущата сметка на платежния баланс потенциално излиза положителен, докато в краткосрочен план ефектът е предимно отрицателен.

- Не се наблюдава почти никакво въздействие по отношение на инфлацията. Икономиката е далеч от потенциала си, не може да се говорим за прегряване на икономиката, поради тази причина допълнително влезлите в нея средства не генерират нежелани макроикономически ефекти, а именно инфлация.

- Ефекти по отношение на бюджета: бюджетният баланс е положително повлиян от усвояването на средствата от Европейския съюз - необходимостта от съфинансиране на проектите е свързана с разход на бюджета.

Към г-н Антон Гладнишки бяха отправени въпроси от г-н Камен Колев и г-н Пламен Димитров:

- 0.8 % е приносът в БВП от усвояването на средствата от втория програмния период, т.е. тук няма ефект от усвояване на предишни средства. Това означава, че при 3.4 % ръст в икономиката, 0.8 % е ефектът на ЕСИФ или без тях икономиката би генерирала с 0.8 % по-малко, тоест 2.6 %. И това е само при 6 или 7 % усвояемост на ЕСИФ. Ако за 2017 г. се заложи темп на усвояване три пъти по-висок - 20 %, поне 20 %, ефектът на еврофондовете ще бъде 2.4 %, т.е. три пъти повече от 0.8%. Ако се предположи, че икономиката се развива със същите темпове на 2016 г. и 2017 г. това означава, че би трябвало да се генерира растеж от 5.8 %, което е добре.

- ефектът върху доходите, който тук се отчита върху средната работна заплата на усвоените средства, макар и в такъв ограничен обем за първите две и половина-три години, следва да се коментира. На фона на над 8% реално увеличение на средната работна заплата за миналата година, 7.5 е номиналният ръст, поради дефлацията сме на 8.2. Реалният ръст на средната работна заплата е доста скромнен принос - всъщност 0.4 %.

**Г-н Антон Гладнишки** направи следните уточнения:

- Не всички интервенции имат еднакви ефекти; интервенция в изграждане на магистрала има краткосрочен ефект, свързан с увеличаване на физическата заетост по време на изграждане на проекта. Същата интервенция в дългосрочен ефект е свързана с други ефекти – увеличение на икономическата активност, увеличаване на икономическия растеж, заетостта, разкриването на нови работни места. Възможно е стартиралите инвестиции през 2017 г. да предполагат по-скоро дългосрочни ефекти. Профилът на инвестициите е много важен. Един от отличниците през 2016 г. е ОПРЧР, но тази програма има краткосрочни ефекти. Сериозен ефект в усвояването през 2017 г. може да се направи от ОПТТИ;

- Ефектът върху средната работна заплата е от средносрочен и дългосрочен характер. Средната работна заплата е следствие от увеличената производителност на труда и от увеличената икономическа активност. В зависимост от типа интервенции, които са наблюдавани, ефект може да бъде и малко по-висок в краткосрочен план. Рано е да се наблюдават дългосрочните и краткосрочни ефекти от профила на интервенциите, финансирани през 2015 и 2016 г.

**Г-н Марек Теплански:** моделите имат своите ограничения и всичко зависи от допусканията, направени в началото на задействането на модела. Дефинират се различни фактори за растеж, които имат въздействие върху онова, което се случва в различните сектори. Макроикономическият анализ дава важна обосновка за интервенцията на публичния сектор, дали се спазва стратегията, заложената в Споразумението за партньорство.

**Г-жа Крумова:** след 1 година реално изпълнение са налице интервенциите, предвидени в Споразумението за партньорство. Рано е да се коментира дали сме напълно на правилния път по отношение на постигане на заложените в Споразумението за партньорство резултати. Следва да се наблюдават показателите, касаещи реалното изпълнение от гл.г. на постигане на тези индикатори.

**Г-н Марек Теплански** направи следните акценти в изказването си:

- Необходимо е разграничаването на три стълба: макроикономиката - дългосрочният ефект върху инфраструктурата, тук става въпрос за договорирането, след 10 години обаче ще се видят резултатите от тази дейност по отношение на брутния вътрешен продукт, защото ще се види дали сключените договори, са довели до това въздействие. Въз основа на онова, което е стартирано, следва да се предвиди посоката и дали в някакъв момент ще е необходима корекция, дали да се предприемат допълнителни действия.

**Г-жа Малина Крумова:** в средата на 2017 г. предстои представянето на доклад по Споразумението за партньорство. Една от целите му е представяне на настоящите резултати и ефектите от тях - доколкото е възможно да бъдат анализирани. УО анализират след всяка процедура доколко тя е постигнала целите в контекста на резултатите, заложените в ОП и в Споразумението за партньорство.

**Г-н Иван Иванов, и.д. директор на дирекция „Централно координационно звено“** акцентира върху следното:

- От началото на 2016 г. в сила е Законът за управление на средствата от ЕСИФ. С него е постигната стабилна и предсказуема нормативна рамка, една от целите му е управлението на ОП да става максимално бързо. Кодифицирането води автоматично до намаляване на фрагментарността и до известно повишаване на прозрачността и публичността. Предвид, че законът обхваща всички ЕСИФ, ПРСР и ПМДР трябва да бъдат напълно интегрирани и унифицирани по отношение на правилата. Позицията на ЦКЗ в тази посока винаги е била ясна и насочена към пълната интеграция. Това ще бъде и

един от приоритетите на българското Председателство, да се работи за по-пълната синергия между фондовете;

- Интегрираното изпълнение на проекти, различните форми на опростени разходи, е ключово предизвикателство в бъдеще, една от най-съществените форми на опростяване. Чрез закона е въведено прилагането на многофондово ВОМР, има специална регулация за т.нар. спящи проекти – когато няма контракуване и проектът изостава, УО разполага с възможност да прекрати финансирането;

- Оспорването на административни актове – вече има яснота кои са актовете, които подлежат на съдебен контрол, пред кого подлежат на съдебен контрол; в закона много от сроковете са съкратени в сравнение с основната логика на АПК, с идеята, че средствата по ЕСИФ са приоритет;

- Оставени са неща като бързо оспорване на административна процедура в случаите, че примерно на даден проект му е отказано финансиране на етап административна проверка и Управляващия орган да може бързо да коригира тези действия с цел неговото преразглеждане;

- Ключово е бързото одобрение на различните образци, които са в рамките на прилагането на закона. Предстои доработване на методологията за финансови корекции, която е на финалната права;

- Прилагане на опростени разходи: работи се по национална методология за определяне на единна ставка;

- Работата по засилване на капацитета по прилагането на ЕСИФ продължава, с фокус върху процесуалното представителство на УО. Към момента са проведени няколко срещи и семинари с представителите на съдебната система с цел обмяна на опит от прилагането на закона;

- Ключов приоритет пред страната ще бъде по-нататъшното унифициране на правилата. Това е национална позиция в рамките на преговорния процес за новия програмен период. Ако налице са общи регламенти с максимална унификация, при отчитане на спецификите на отделните фондове, на национално ниво ще бъде по-лесно те да бъдат интегрирани в рамките на една обща логика.

**Г-н Васил Велев, председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал** уточни, че социалните партньори продължават да взимат участие в процеса, отчетени са редица техни предложения при обсъждането на промените в нормативната уредба, същата се подобрява; необходимо да се наблегне повече на обучението и на УО, и на бенефициентите. Г-н Велев сигнализира за следното:

- МСП са повече от 99% в България, в тях работят над 75 % от заетите, те разполагат с по-малък административен капацитет. През 2016 г. стотици МСП са отхвърлени поради административни причини, които са лесно отстраними.

**Г-жа Малина Крумова** направи следните уточнения:

- Основната цел винаги е била за подобряване на законодателството, на правилата, на ИСУН. Не само УО следва да съобразяват насоките за кандидатстване със законодателството, но и бенефициентите следва детайлно да проучат насоките за кандидатстване, които УО разработват. Необходимо е въвеждането на административни критерии и критерии за допустимост предвид обстоятелства, които определят допустимостта на съответните предприятия до финансирането. Всички УО извършват анализи по отношение на оценката и се съобразяват с насоките за кандидатстване;

- ИСУН улеснява кандидатстването, но трябва внимателно да са прочетат процедурите. Във всеки един момент могат да се дават предложения за подобряването на системата, съобразно възможностите и наличния капацитет за адаптацията и реорганизирането.

**Г-жа Гинка Чавдарова, изпълнителен директор на Националното сдружение на общините в България** благодари за подкрепата от страна на Централното координационно звено в целия процес по прилагане на Кохезионната политика в страната. Тя направи следните акценти:

- Налице е съществен напредък в развитието на нормативната уредба в сферата на ЕСИФ. НСОСРБ имат сериозни бележки по публикувания проект на наредба за нередностите, предвид че санкциите за нередностите винаги са за бенефициентите. Г-жа Чавдарова изрази надежда наредбата да стане факт, както и националната методология за управление на проектите;

- Изрази сериозна подкрепа за продължаване на унификацията, особено за ПРСР.

**Г-н Иван Главчовски** акцентира върху следното: ЗУСЕСИФ следва да се спазва/прилага от всички оперативни програми (вкл. и от ПРСР) и органи в системата за управление и контрол (вкл. от Държавен фонд „Земеделие“). Не е ясна причината фондът да не прилага закона, както и да се иска допълнителна помощ с цел ДФЗ да го прилага. Последният прием е за близо 500 млн.лв., които са разпределени по начин, който не е в съответствие със ЗУСЕСИФ. Частта от наредбата, която се съобразява със закона, не се прилага. Регламентите за ЕСИФ са приети през 2013 г., колко още време ще бъде необходимо всички правила да се съобразят, за да е налице работещ ЗУСЕСИФ.

**Г-жа Малина Крумова** уточни, че ПРСР за първи път се третира от общия регламент. До края на 2013 г. земеделските програми са били с различни правила. Правилата на действие на общия регламент са базови за ЕСИФ. Налице са различия, специфични за ПРСР, по отношение на нея и фонда, от който тя се финансира.

**Г-н Михаел Пилке** допълни, че е стартирал е процес на хармонизация с регламента за общо приложимите разпоредби, става въпрос за различни фондове, които работят с различна материя при управлението на селските райони, напр. плащания на площ. Не могат да се избегнат специфичните проблеми и са необходими специфични правила. Важното е в запознаването на бенефициентите с правилата, за да се прилагат и е необходимо инвестирането в техния капацитет.

**Г-жа Мануела Милошева, директор на дирекция „Национален фонд“, МФ,** представи финансовото изпълнение на ОП от програмен период 2007–2013 и 2014–2020 г., основните резултати от дейността на Сертифициращия орган през 2016 г. и предизвикателствата и планираните действия през 2017 г.

- След изпращането на финалните междинни доклади към ЕК съотношението на сертифицираните разходи към бюджета на оперативните програми от програмен период 2007-2013 г. е 96%. Общо съотношението на сертифицираните разходи съгласно проектите за заявления за плащане на окончателното салдо спрямо бюджета е 97%, като за ОП „Околна среда“ (финансирането от ЕФРР), ОП „Развитие на човешките ресурси“ и ОП „Техническа помощ“ допустимите разходи са над 100%. За сравнение, процентът на декларираните към ЕК разходи, докладван на първото заседание на Комитета за наблюдение, е 75%; най-висок процент на изпълнение има при Европейският социален фонд (ЕСФ) – почти 100%, докато другите два фонда: Кохезионният фонд (КФ) и Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР), са с изпълнение от 97%.

- Към 31.12.2016 г. са платени 667 млн. лв. за оперативните програми от програмен период 2014-2020 г., или и приблизително 8% от бюджета на програмите. Включените в заявления за междинни плащания към ЕК са 352 млн. лв. или 4%. Получените средства като предварително финансиране и от изпратени заявления за междинни плащания към ЕК са 628 млн. лв. Разликата между платените от УО и заявените от Сертифициращия орган към ЕК се дължи на платените аванси към бенефициентите. Към 7.02.2017 г.

платените средства са с 24 млн. лв. повече, а процентите на включените в заявления за междинни плащания средства са 5,03, съответно на получените от ЕК деклариран разходи 4,30.

- Издадена е Наредба № 3 от 8 юли 2016 г. за определяне на правилата за плащанията за верификация и сертификация на разходите за възстановяване и отписване на неправомерни разходи за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по ОП-ми и програмите за европейско териториално сътрудничество; изготвени са и са изпратени към ЕК финални междинни сертификати и заявления за плащания по всички ОП-ми 2007-2013; изготвени изпратени към Одитния орган проекти на заявления за плащане на окончателния баланс по ОП-ми 2007-2013; изготвени и изпратени към УО и Одитния орган проекти на годишни счетоводни отчети по всички ОП-ми 2014-2020 в сроковете по Наредба № 3, В допълнение е осигурен механизъм за предоставяне на временни безлихвени заеми на бенефициенти бюджетни организации;

- Изпратените заявления за плащане към ЕК за двата програмни периода са 51;

- Основните дейности, планирани през 2017 г.: приключването на програмен период 2007-2013, на счетоводната година 1 юли 2015 – 30 юли 2016 г., идентифициране на проблемните области на финансово управление и контрол с цел превенция от мултиплициране на слабости и недостатъци в системата, организиране на обучения за УО и хоризонталните структури относно прилагането на Наредба 3 от 8 юли 2016 г.

**Г-жа Де Бугеном** изрази очакване в бъдеще да се представя и качествен анализ на финансовите данни, като те се обвържат с постигнатите резултати по оперативните програми.

**Г-жа Людмила Рангелова, директор на ИА „Одит на средствата от ЕС“**, представи одитната дейност на агенцията за 2016 г:

-Регулярни системни одити на УО и междинните звена по ОПАК, ОПТП, ОПТ, ОПРР, ОПК, ОПРР, ОПРЧР и ПМДР. За всички изброени програми, без ОПРЧР, е проверено ключово изискване 4.Верификация, както и тези, касаещи предприемането на корективни действия. Одитният орган е формулирал констатации с финансов ефект по няколко ОП-ми. В повечето случаи са предложени индивидуални финансови корекции за грешки в областта на обществените поръчки, но има случаи и на други недопустими разходи. Констатирани са съществени пропуски, определени като системни по ОПТП и ПМДР и са препоръчани корективни мерки, индивидуални корекции за проектите и поръчките от извадка, както и пропорционални финансови корекции за тези, които остават непроверени извън тази популация.

- Тематични системни одити: одит за функциониране на системите за финансовите инструменти, финансирани по мярка 2.7. за ПМДР, 3 специфични одита по искане на ЕК, 2 извънредни тематични системни одита за оценка на ефективността на процедурите на УО за ОПИК за верификация на разходите за обществени поръчки. Издадени са два доклада от м.март 2016 г. и м.юни 2016 г. Във втория доклад мнението на Одитния орган, потвърден от ЕК, е положително – системите на УО на ОПИК работят по отношение на процеса на верификация на разходи за обществени поръчки. В края на 2016 г. са издадени три годишни контролни доклада с неквалифицирано мнение и общото ниво на грешка - 1,06%.

- Системни одити относно приключването на програмен период 2007-2013. Това са системни одити в ОП, съфинансирани от ЕФРР,ЕСФ, КФ и ЕФР.

- Стартирали са системни одити във всички УО, както и специфичен одит по приключване на финансовите инструменти по инициативите „Джеръми“ и „Джесика“. Извършени са всички необходими проверки, отбелязани в приложимите регламенти и в



съответните насоки по приключването на стария период. Резултатите ще послужат за издаване на декларация за приключване и окончателен контролен доклад по всяка една от основните оперативни програми.

- Одитите на операциите през 2016 г. от предишния програмен период - обхващат сертифицираните разходи по ОП през 2015 г. и 2016 г. Одитният орган е използвал възможност за прилагане на т.нар. одитна извадка, базирана на два периода, съгласно насоките на ЕК за извадкови методи за одитните органи и фактически за всички основни оперативни програми. През 2016 г. са направени по два броя одити на операциите на базата на две статистически извадки. Покрити са 6 217 млн.лв. сертифицирани разходи. За сравнение, предходните одити на операциите от 2015 г. са обхванали 3,310 млрд. лева. В одитни извадки са попаднали 27% от 6 млрд.лв., сертифицирани през 2015 и 2016 г., в момента се обработват и финализират резултатите.

- Грешки в областта на обществените поръчки – всички установени от Одитния орган нередности с финансово влияние са несъизмерими като тежест в сравнение с нередностите в обществени поръчки. Последните одити на операциите касаят неспазване на ограниченията за определени видове разходи, неизпълнение на дейности по проектите, недопустими разходи за възнаграждения, влошено физическо състояние, липса на активи, недостатъчно одитна пътека. Проверени са 631 обществени поръчки, през стария период са проверени 390. Прилагат се насоките за определяне на финансови корекции, прилагани спрямо разходите, финансирани от ЕС, при неспазване на правилата за обществени поръчки, съгласно Решението на ЕК от м. декември 2013 г. Грешките касаят неправомерно съкращаване на сроковете за получаване на оферти, закупуване на документация за участие, дискриминационни изисквания за подбор, неравно третиране, неоснователно отстраняване на участници или избраният изпълнител не отговаря на изискванията на Възложителя и други. Работи се активно за финализиране на резултатите и представянето им на ЕК до 31 март 2017 г.

- Програмен период 2014-2020: одитите за акредитация за ОПТТИ, ОПРЧР Оперативна програма за храните и основно материално подпомагане, са приключили и имат издадени положителни становища през 2015 г. За ОПНОИР, ОПРР, ОПОС, ОПИК, ОП Инициатива за малки и средни предприятия и трите програми за трансгранично сътрудничество за новия програмен период са издадени доклади с положително мнение, че отговарят на изискванията за акредитация през 2016 г.

- Общо за всички изброени одити са дадени 171 препоръки, всичките са приети и между предварителния и окончателния доклад са изпълнени 155 от тях. Препоръките касаят процедурни промени и промени в описанията на системите за управление и контрол с цел да отговарят на приложимите изисквания на регламентите.

- Системни одити за програмен период 2014-2020 - извършени са системни одити по 6 Оперативни програми с обхват ключови изисквания към системите за управление и контрол, по които има приключили процеси към датата на откриване на одитния ангажимент, т.е. със съществени процеси по управлението на оперативните програми, разделение на отговорностите, избор на проектите, насоки към бенефициентите, верификация на разходите, одитна пътека и ефективно прилагане на пропорционални мерки за борба с измамите. Издадени са окончателните доклади за шестте програми, като само по една от тях – за храните и основно материално подпомагане, е установена системна грешка с финансово влияние за верификация на разходи по обществени поръчки. Между предварителния и окончателния доклад УО е изпълнил препоръчаните корективни действия, а именно, преповторил е по проверката за верификация на всички поръчки, неодитирани от Одитния орган, съответно фиксирана е с точност грешката извън извадката и корекциите са направени. Отправена е препоръка към УО при верификация да използва опростени разходи, което ще доведе до значително редуциране на

административните контроли от страна на всички органи и до минимизиране на грешките по програмата;

- През 2016 г. е извършен тематичен системен одит във Фонда на фондовете. Заключение е, че са въведени необходимите и подходящи системи за управление и контрол. Приключват проверките по два специфични хоризонтални одита - за оценка на ИСУН и за наблюдение и одит на системите за управление и контрол на Сертифициращия орган.

- Одити на операциите в пет оперативни програми през 2016 г. Обхванати са 58 искания за плащане, отговарящи на 58 проекта. Издадени са окончателните доклади. Грешки с финансово влияние са установени само по ОПРЧР – една грешка за обществена поръчка, на стойност 1200 лв. или 0,03% общо ниво на проектирана грешка по програмата; и Оперативната програма за храните, където има системна грешка и общо ниво на проектирана грешка е 2%, след корективни действия остатъчната грешка е 1,19%. За двете програми може да се даде чисто мнение.

- Одитният орган е изготвил анализ на нередностите в областта на обществените поръчки, установени при последните одити на операциите през 2015 г. Анализът е представен на сайта на ИАОСЕС и представя в обобщен вид основните типове нередности, групирани съгласно етапите на провеждане на обществената поръчка. Анализът е ценен инструмент за запознаване с подхода на Одитния орган, базиран на този на Европейската комисия. Анализът е обобщение на всички установени от органа ограничителни изисквания и насоки за избягването им; изпратен е на всички УО, Агенцията за обществени поръчки, Сметна палата, Агенция за държавна финансова инспекция, Националното сдружение на общините в Република България.

- През 2016 г. Одитния орган е провел 7 еднодневни обучения за повишаване на практическите умения на служителите в УО и в бенефициентите за извършване на качествени проверки за спазване на законодателството в областта и на обществените поръчки, но и за области с често правени грешки. Обучени са 219 човека.

**Г-жа Севелина Игнатова, директор на дирекция, ИА „Сертификационен одит на средствата от Европейските земеделски фондове“** направи кратко представяне на дейността на агенцията. Изпълнителната агенция е създадена през м. април 2016 г.. Одитната и дейност е започнала през м. септември, след назначаване на нейния персонал. Към момента са извършени основните одитни процедури, касаещи ПРСР; извършва се първи сертификационен одит, към момента няма финализирани резултати; извършват се допълнителни проверки за законосъобразност и редовност на разходите за биологично земеделие, поради установени пропуски от страна на ЕК за начина, по който се прилага биологичното земеделие в България и на основание План за действие за минимизиране на тези пропуски в бъдеще. В рамките на този план за действие българската страна е поела ангажимент да се извърши допълнителна проверка на законосъобразността и редовността на разходите за биологично земеделие, които са извършени през последното тримесечие на 2015 г. и през първо тримесечие на 2016 г.; извършен е допълнителен одит за биологично земеделие, срокът за изпращане на доклада ще бъде спазен – 15.02.2017 г.

**Г-н Илия Караниколов, заместник-председател на УС на „Фонд мениджър на финансовите инструменти в България“ ЕАД и изпълнителен директор** представи статуса на изпълнението и напредъка по прилагането на инструментите, предвидени да се изпълняват чрез Фонда на фондовете. Той представи накратко дружеството, структурата на управление на фонда и на Управителния съвет. Г-н Караниколов акцентира върху следното:

- Фондът на фондовете има ангажимент да избира финансови посредници, които всъщност ще финансират или ще инвестират в крайни потребители.

- ОПРЧР със средства в размер на 35,8 млн. евро. Те ще допринесат за изпълнението на целите, насърчаване на устойчива и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила, насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всякаква форма на дискриминация.

- ОПИК – финансовото споразумение е на стойност 230 млн. евро, като средствата за алокиране за капиталови инструменти са в размер на 150 млн. евро. Финансовите инструменти ще допринесат за засилване на научноизследователската и развойна дейност, постигане на технологичен напредък, стимулиране на иновациите и прилагане на информационни и комуникационни технологии, повишаване на конкурентоспособността и експортния потенциал на малките и средни предприятия и преминаване към нисковъглеродна икономика. Общият ефект на мултипликацията е в размер на 2,4 пъти, т.е. нетният ефект, който ще се постигне.

- ОПРР, с финансово споразумение в размер на 189 млн. евро. Включва създаването на три регионални фонда за развитие: Фонд за София, за Северна и за Южна България, които ще предоставят заеми за инвестиции в сектори като градски транспорт, градска среда, включително икономически зони, културна и спортна инфраструктура, енергийна ефективност и развитие на туризма, свързано с паметници на културата от национално и световно значение. Дружеството има възможност да предоставя определен ресурс и под формата на гаранции за облекчаване на процеса по привличане на частно финансиране. Потенциални крайни получатели са местните власти, частни и държавни дружества, публично-частни партньорства. Ефектът на мултипликацията във връзка с държавните помощи в размер поне на 1,4 пъти.

- ОПОС включва два вида инструменти – портфейл на гаранции с таван на загубите за управление на отпадъците, и специална инвестиционна структура, която комбинира дълг и гаранции за финансиране на ВиК инфраструктура. Споразумението в сектор „Отпадъци“ е на стойност 26,8 млн. евро и предстои подписване за още 119.6 млн. евро в сектор „Води“. Финансовите инструменти ще подкрепят най-общо проекти в управлението на отпадъците, центрове за рециклиране, както и всички други видове допустими инвестиции в Програмата като инсталации за сортиране, ВиК проекти – предвижда се съфинансиране за инвестиции, които ще бъдат подпомогнати чрез безвъзмездна финансова помощ и финансиране за допустими и финансово жизнеспособни инвестиции във ВиК сектора, съответстващи на допустимите дейности по Приоритетна ос „Води“, които няма да бъдат подпомогнати чрез безвъзмездна финансова помощ.

- Предстои изготвяне на техническа спецификация, пазарен тест и споделяне с пазара, подготовка на финалната техническа спецификация и цялостната тържбна документация. След това – избор на финансови посредници и сключване на оперативни споразумения с тях и привличане на частен капитал, учредяване и структуриране на фондовете.

- Приключил е пазарният тест и подготовката на тържбната документация за микрокредитиране за споделяне на риска по ОПРЧР, налице е готовност за обявяване на първата процедура. Работи се по пазарният тест за технологичен трансфер, предстои обявяването на старт на пазарното проучване на Мецанин фонда. До края на м. февруари ще стартира и фондът за регионално развитие, финализира се техническата спецификация за пазарен тест. Следва работата по ОПОС в сферата на отпадъците, която е със специфичен гаранционен фонд.

**Г-н Марек Теплански** акцентира върху следното:

- Финансовите инструменти представляват важен стълб за изпълнение на стратегията - 500 млн. евро, предназначени за постигане на целите на различните оперативни програми;

- С Инициативата за малки и средни предприятия са постигнати големи успехи, свързани с прилагането на финансовите инструменти, важен ефект с отражение върху Споразумението за партньорство. През 2017 г. е важно разгръщането на финансовите инструменти и разширяване на обхвата на тяхното приложение.

- Беше отправено предложение за конкретна техническа среща с участието на Министерството на финансите, с цел оказване на съдействие на Фондът на фондовете, за да може те да разгърнат някои дейности в по-съкратени срокове.

**Г-жа де Бугеном направи следните уточнения в изказването си:**

- Необходимо е провеждането на целева среща с УО;
- Отправи питане относно инвестиционната стратегия и как тя отговаря на изискванията на бенефициентите, отражението и върху обществените поръчки;
- Демаркацията между финансовите инструменти и грантовете е много важна, за да се избегне фокусиране върху едни и същи целеви групи, и да се акцентира върху специфичните им потребности.

**Г-н Илия Караниколов** поясни следното:

- Фондът на фондовете поддържа добри контакти с УО, провеждат се разговори с тях на всеки етап от подготовката на инструментите, вкл. пазарния тест и това, което е заложено във финансовото споразумение, съгласува се писмена процедура и критериите за допустимост.

- Фондът разполага с достатъчно добър вътрешен капацитет, тъй като част от екипа идва от структури на държавната администрация, които до момента се занимават доста активно с публични търгове по ЗОП.

- Разделянето на БФП и финансовите инструменти е въпрос, отчетен при структурирането на фонда, с оглед едновременно стартиране и адресиране на пазара (ОПРЧР и ОПИК).

- Предвижда се реализирането на шест инструмента през 2017 г., първият от които е микрокредитиране, споделяне на риска в рамките на развитие на човешките ресурси. В рамките на заседанията на Управителния съвет и срещите с Надзорния съвет, стриктно се следи за времеви хоризонт, тъй като представителите на УО следят плановете, одобрени и от комитетите за наблюдение.

**Г-жа Гергана Митрева, дирекция „Централно координационно звено“**, представи напредъка в интеграцията на уязвими групи с фокус върху ромите, като добър пример за синергия между различните ЕСИФ.

- С ЕСИФ ще се реализират дейности, покриващи основните приоритети на националната стратегия за интеграция на ромите - повишаване на нивата на заетост, подобряване достъпа до образование, качествени здравни и социални услуги, преодоляване на антиромските стереотипи, строителство на социални жилища;

- Взето е решение за териториален фокус върху общини с реални нужди и ясна визия за решаването на проблемите чрез реализация на комплексни мерки и прилагането на интегриран подход. На 6 октомври 2016 г. СКУСЕС е одобрил концепция за реализация на интегрирана процедура за социално-икономическа интеграция на уязвими групи по ОПРЧР, ОПНОИР и ОПРР. Специфичните цели на процедурата са насочени към подкрепа за социалното включване чрез следните направления: подпомагане интеграцията на пазара на труда на маргинализираните групи, осигуряване на достъп до образование и обучение, подобряване на достъпа до социални и здравни услуги, развитие на местните общности и преодоляване на негативните стереотипи и направление 5 – изграждане на социални жилища. Схемата ще се осъществи с директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подаване на интегрирани проектни предложения, с два компонента;

- Компонент 2 следва утвърдения подход от миналия програмен период за интегрирани интервенции за уязвими групи, с настаняване в социални жилища, с общ бюджет от 30 млн. лв. по ОПРЧР и 3 млн.лв. по ОПНОИР (в общините на 39 града бенефициенти по Приоритетна ос 1 на ОПРР);

- Компонент 1 е с бюджет от общо 55 млн. лв. (50 млн. лв. от ОПРЧР и 5 млн.лв. от ОПНОИР), ще се изпълнява на територията на общини с актуализирани общински планове за интеграция на ромите за периода 2015-2020 г. Постигнато е съгласие относно извършване на предварителен подбор с оглед стесняване на териториалния обхват на базата основно на статистически критерии и кратка идейна концепция, с която общините да представят проблемите в съответната община и предложените от тях мерки за решението им, като бъдат използвани и възможностите на двете оперативни програми.

- Обявата за подбор на концепции е публикувана на 10 ноември 2016 г. с краен срок за подаване на концепции 15 декември 2016 г. Сформирана е междуведомствена група под председателството на Централното координационно звено; получени са 78 концепции на общини, с краен срок за оценката - 21 февруари 2017 г. До края на м. февруари 2017 г. ще се изготви доклад за резултатите от процеса по оценката и ще се представи списък на одобрените общини. Впоследствие ще бъдат предложени конкретни бенефициенти по компонент 1 на интегрираната процедура финансирана по ОПРЧР и ОПНОИР. В ход е подготовката на Насоки за кандидатстване по интегрираната процедура, която съгласно Индикативната годишна работна програма за 2017 г. следва да бъде обявена до края на февруари, началото на м. март 2017 г.

**Г-жа Борислава Уудфорд, ГД „Регионална и урбанистична политика“, ЕК** уточни, че предвид актуалността на темата, ЕК очаква да бъде информирана непрекъснато относно работата на групата и идеите, които се обмислят.

**Г-жа Гинка Чавдарова** акцентира върху следното:

- В общините е налице остра потребност от реални резултати по интеграция на ромското население. Няма голяма опасност толкова да дублираме подкрепи; трябва да се търси възможност за надграждане и акумулация на усилия по различни програми.

- Общините като бенефициенти, по отношение на социалните жилища, са поели твърде тежки ангажименти за настаняване в тях лица, носят отговорност децата да ходят на училище, семействата да имат личен лекар, да са здравно включени и обслужени. Съгласно условията по изпълнение на комплекса от действия, чрез този компонент, това са най-уязвимите точки, напр. посещаването на образователните институции в тези най-уязвими групи.

- Бързо отработване на посочените механизми, предвид загубеното време за определяне на потенциалните бенефициенти, частта от общините, с които ще се стартира.

- Успешният подход, заложен в концепциите зависи от състава и спецификата на ромското население, в част от общините действат едни успешни модели, в други общини според разликата в състава действат други. Надеждата на сдружението е за обективно прилагане и засилване скоростта на междуведомствените съгласувания, налице са различни механизми за избягване на дублиране.

**Г-н Стефан Спасов, началник на отдел „Лидер“ в УО на ПРСР** постави следните основни акценти в своята презентация, касаеща подхода „Водено от общностите местно развитие“:

- Бюджетът за WOMP е в размер на 131,5 млн. евро от ПРСР, ОПИК – 54 млн.евро, ОПРЧР – 50 млн.евро, ОПНОИР – 40 млн.евро, ОПОС - 19,5 млн.евро, ПМДР – с 300 хил.евро. Общият размер на средствата е 300 млн.евро;

- УО на ПРСР отговаря за прилагането на подхода като пряко финансира три подмерки по ЕЗФРСР, които са помощ за подготвителни дейности - подкрепа на

бенефициентите за изготвяне на стратегии за местно развитие, извършване на определен набор от дейности, свързани с проучвания, консултации на местното население, информиране и изготвяне на Стратегия за местно развитие, която впоследствие да бъде обсъдена от общността, одобрена и подадена в УО.

- По подмярка 19.2 се прилагат операции в рамките на стратегиите, с 90 млн.евро по ПРСР. В тази част участват със съфинансиране и другите оперативни програми.

- Подмярка 19.3 е насочена към изпълнение на дейности за сътрудничество. Тя ще стартира през първата половина на 2017 г. и по нея се дава възможност за изготвяне на проекти за сътрудничество между местни инициативни групи (МИГ) на територията на страната и такива от ЕС, както и от подобни структури от трети страни;

- По подмярка 19.4 се предоставят средства за управление на МИГ. Това са текущите разходи, които МИГ извършват в процеса на своята работа по прилагане на стратегии за местно развитие и в процеса на работа с населението на своите територии.

- По подмярка 19.1 са проведени две покани за набор на заявления за подпомагане за изготвяне на стратегии. По първата са получени 89 заявления от партньорства и местни инициативни групи (161 общини). От тях 66 са одобрени и са сключени договори на стойност 1,7 млн.евро. Договорите са изпълнени на територията на 119 общини с население от близо 1,5 млн.жители. По втората покана са получени 44 заявления (75 общини). Сключени са 35 договора за близо 1 млн. евро, на територията на 61 общини с население около 700 хил.жители. По информация от УО, има допълнително местни инициативни групи, които не са ползвали помощ по подготвителната подмярка, но ще кандидатстват със стратегии за местно развитие, т.е. около 90% от територията на страната е покрита от МИГ. Общо се изпълняват 101 проекта в близо 80% от общините в селските райони. Обхванато е население от 2,3 млн.души и са договорени 2,6 млн.евро. РА е започнала изплащане на одобрените заявления по първия прием;

- Общият брой на подадените заявления в УО на ПРСР е 53, с обща сума 273 млн. евро - 192 млн.лв. по ПРСР, разделени на 145 млн.лв. за стратегии и 47 млн. за управление на МИГ; 43 млн.лв. по ОПИК; 35,5 млн.лв. по ОПРЧР и 3,3 млн.лв. по ОПОС. Подадените стратегии включват 99 общини, с население от 1,3 млн.жители. Одобрени са 204 заявления или 76% от получените. Договарянето по програми е както следва: ПРСР - 63%, ОПИК - 28%, ОПРЧР - 22%, ОПОС - 8%, по ОПНОИР и ПМДР няма договорени средства, тъй като тези програми не са участвали в първия прием.

- Общият брой на одобрените стратегии по първия прием е 40 местни инициативни групи с одобрени за финансиране стратегии - 74 общини с население от 1,47 млн.жители. Общият бюджет на сключените договори е 203 млн.лв. (ПРСР - 150 млн.лв., ОПИК - 30 млн.лв., ОПРЧР - 22 млн.лв.; ОПОС - 3,147 млн.лв.).

- Мерки на МИГ в ПРСР: Мярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ е включена в 39 стратегии; мярка 6.4 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности е включена в 40 стратегии; мярка „Инвестиции в създаването и подобряването или разширението на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ е включена в 39 от одобрените стратегии; мярка „Инвестиции в преработки и маркетинг на селскостопански продукти“ – 34 стратегии; мярка „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих“ – 34 стратегии;

- Мерки по ОПИК: капацитет за растеж на МСП - 15 стратегии за местно развитие (21 млн.лв.); технологично развитие и иновации, подкрепа за внедряване на иновации в предприятията – 9 стратегии (5 млн.лв.);

- Мерки по ОПРЧР – подобряване на равния достъп до възможности за учене през целия живот на всички възрастови групи и приспособяване на работниците, предприятията и предприемачите към промените – 7 стратегии; социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности - 12 стратегии (3,3 млн.лв.); активно

приобщаване, вкл. с оглед насърчаване равните възможности и повишаване на достъпа до услуги, устойчиви и висококачествени включително здравни и социални услуги от общ интерес – 7 стратегии.

- Мерки по ОПОС: подобряване на природозащитното състояние на видовете и местообитанията в мрежата „Натура 2000“ – 2 стратегии (3 млн.лв.)

- Най-голям размер средства са договорени по приоритет 5 от всички шест приоритета – „Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес“;

- През 2017 г. ще бъде открит вторият прием по програмата, с основно предизвикателство бюджета по нея: ПРСР договорени са 63% от средствата за 22 местни инициативни групи допълнително; по ОПИК остатъчните средства са близо 39 млн.евро за 26 местни инициативни групи; ОПРЧР - 38,6 млн.евро за 51 местни инициативни групи; ОПНОИР – 40 млн.евро с максимум 80 местни инициативни групи; ПМДР – 6 местни инициативни групи; ОПОС максималният брой средства за стратегиите се определя на база хектар;

- Очаква се броят на кандидатите през втория прием да бъде 77 и по ПРСР няма достатъчно бюджет.

- МИГ разработват насоки за кандидатстване или покани за кандидатстване към съответните бенефициенти в изпълнение на стратегията, при спазване на указанията, дадени от УО и на местно ниво извършват оценката. Договорите се сключват от УО. Предприетият подход е по-малко рисков предвид недостатъчно изградения административен капацитет в самите МИГ.

**Г-жа Весела Данева, директор на дирекция „Държавни помощи и реален сектор“, МФ** изнесе презентация със следните основни акценти:

- Режимът по държавните помощи (ДП) е хоризонтален и обхваща всички оперативни програми и такива, финансирани с национални средства.

- От научените уроци от предходния програмен период, с цел ранна идентификация и оптимизация на ресурси, най-удачно е триетапното съгласуване с МФ - ранен контакт (най-ранен момент дали дадена мярка има държавна помощ или не и ако има такава то по кой режим е съотносима); втори етап - същинско съгласуване, което обхваща пълния пакет от документи по процедурите, и окончателно съгласуване, което е задължително само за нотифицируеми помощи. Текущият контрол по държавните помощи на етап кандидатстване, одобряване и договаряне, се извършва от компетентността на УО като администратор. Изключение има само при делегиране на част от функциите на УО, напр. Фонда на фондовете. Този контрол обхваща всяко проектно предложение в рамките на всяка процедура. Звеното по ДП в МФ няма компетенции по отношение на проверка на конкретни проекти.

- Последващият контрол на финансирането със средства от ЕСИФ се извършва от различни органи всеки според компетентността си. Администраторите контролират реализацията на проектите, съгласно условията за изпълнение и финансиране. Сертифициращият орган осъществява контрол при сертифицирането на разходи, включително чрез проверки на място. Одитният орган осъществява оценка на ефективността на СФУК на средствата от Европейския съюз, на верността на декларациите за разходи и на законосъобразността на транзакциите. Сметната палата контролира достоверността на финансовите отчети на бюджетните организации, законосъобразното ефективно, ефикасно и икономично управление на публичните средства. Сметната палата одитира и сметките за средствата от Европейския съюз. Агенцията за държавна финансова инспекция (АДФИ) контролира получателите и усвояването на ДП, включително с източник Европейския съюз.

- Въз основа на изградената правна рамка, системи за контрол и значително завишения капацитет, е осигурено изпълнение на общо предварително условие за пет държавни помощи към Регламент 1303.

- В периода 2013-2014 година е извършена съпоставка на практиките на УО за предходния период по ДП. Звеното по ДП е разработило методическо указание с цел УО да бъдат подпомогнати при изработването на новите наръчници и процедури. През 2015 г. е разработена формата за ранен контакт, приложение към Наредба № 4 на МФ.

- През 2015 г. Министерския съвет е одобрил новият закон за държавни помощи. В него са запазени съществените моменти, но се въвеждат и важни разпоредби по отношение най-вече на три основни области: установяване на неправомерна и несъвместима ДП от администратора, когато с решението на ЕК получателите и размерът не са определени в решението. Уредени са и спецификите на производството пред националните съдилища, по отношение на контрола са прецизирани функциите на АДФИ. За подобрения в правната рамка могат да бъдат посочени и разпоредбите на ЗУСЕСИФ в областта на ДП и задължителното съгласуване документите по процедурите на УО;

- Министерство на финансите поддържа тематичен сайт по ДП, осигурява достъп до информационните системи на ЕС за електронно уведомяване, докладване, за методологическа помощ, на национално ниво се администрира и информационната система за регистъра на минималните помощи; от юли 2015 г. се разработва и ежемесечен информационен бюлетин по ДП;

- През 2014 г. е изградена и се поддържа актуална мрежа от експерти в администраторите на централно и областно равнище; дирекцията разработва и обобщава Национален план за обучение по държавните помощи;

- Отбелязва се значителен напредък, в сравнение с предходният период, в разпознаваемостта на режима на всички нива, на системите на контрол и знанията в областта; подобрява се качеството на документацията, подавана от УО;

- МФ планира фокус и координирани действия на всички участници в режима в следните направления: извършване на анализ за прилагане на законодателството по ДП и на практиката при разработването на процедури от УО. Преодоляването на специфичните рискове има за цел подобряване степента на усвояване и минимизирането на нередностите и корекциите; идентифицирането на проблемни области, като например липсата на пазарни проучвания и актуална информация за характера на някои дейности; подобряване на координацията; проучването на добри практики с цел да се анализират режимите, съпоставими в структурно и институционално отношение държави, които вече са се справили със сходни проблеми; разработването на тематични методически указания при необходимост с УО по ОП-ми и осигуряването на обучения на експертите, ангажирани с режима. Задължение на управляващите органи е провеждането на информационна кампания сред бенефициентите, защото те носят микро рисковете от неправомерността.

**Г-жа Росица Стилянова, Асоциация на индустриалния капитал в България,** уточни, че сайтът на МФ предоставя достатъчно и достъпна информация. Тя акцентира върху следното:

- Липсва достатъчно обучение в УО и при бенефициентите;

- Проблем е, че министерствата все още повсеместно работят с по-малки крайни бенефициенти и не прилагат изцяло друг режим, освен режимът деминимис, напр. по ОПНОИР и ОПРЧР. Тук не се търси опит за преминаване на някои от мерките примерно към регионална помощ или дори освобождаване на някои такива, напр. в областта на предоставяне на социални услуги или за проекти, които са насочени изцяло към нетърговски дейности;



- Апелира към всички УО за тясно взаимодействие с МФ и използване в пълна степен на възможностите, предоставяни от новото законодателство от 2014 г. насам;
- В правомощията на УО е да преценят дали ОП ще е съобразно деминимис или други алтернативи в законодателството по ДП. МФ са провели среща с УО голяма среща и са алармирали за рисковете от липсата на достатъчно пари по минималните помощи. УО следва да преценят сами по кой да тръгнат.

**Г-жа де Бугеном:** използването на режима de minimis е свързано с доста ограничения по отношение на ДП. ЕК призовава за някои операции по ЕСИФ да се разглеждат алтернативи на схемите с ДП, тъй като някои от бенефициентите не могат да участват на по-късни етапи, ако вече са участвали.

**Г-жа Гинка Чавдарова** допълни, че са налице проблеми, свързани с прилагането на режима на ДП. Налице е напрежение в бенефициентите, свързано със спрени процедури заради приложимост и неяснота по държавните помощи. Г-жа Чавдарова приветства всички мерки, предприети от звеното в МФ, с цел предотвратяване спирането на проекти заради нерешени проблеми по ДП. Тя приветства всички форми за обучение, предвид че общините са администратори на ДП. Така ще бъде предотвратено участието на консултантски фирми, работата на които не винаги дава търсените резултати.

**Г-н Марек Теплански** акцентира върху следното:

- Напредъка в областта на държавните помощи е блокиран. Необходимо е да се търсят възможности за стимулиране на стопанската дейност, а не същата да се блокира поради ДП. УО трябва да предложат надеждни решения в тази посока;
- МФ трябва да направи една стъпка по-нататък, да даде насоки дали институциите да са малко по-консервативни по отношение прилагане на правото за държавната помощ или не. Необходимо е промяна в нагласите с цел предотвратяване на блокиране на програмите;
- Няма напредък по отношение на режима на държавните помощи, свързани с водния сектор (ОПОС), пряко са засегнати теми в сферата на социалните услуги по ОПРР. Необходимо е възприемането на по-различен подход и решения, необходимо е сътрудничество и промяна на всички нива на заинтересованите страни.

**Ръководителите на УО „Добро управление“ и „Развитие на човешките ресурси“** обърнаха внимание на консервативния подход, който се прилага при режима на ДП, и липсата на методическа подкрепа от страна на МФ относно правилният подход за избор на ДП и мотиви кога дадена дейност не се смята за икономическа. Г-жа Стоянович предложи УО, заедно с Министерството на финансите, да определят категории дейности, дали те биха били помощ или не, и към коя да бъдат определени.

**Г-жа Борислава Удфорд** представи прилагането на Хартата на основните права на Европейския съюз в контекста на усвояването на ЕСИФ. Презентацията представя ръководство, разработвано от ГД „Регионална и урбанистична политика“ през 2016 г.

-С влизане в сила на Хартата, всички институции, агенции и органи и техните служби следва да я прилагат, създаден специален документ с указания;

- Държавите-членки трябва да предприемат действия за изпълнение на приложимите регламенти, попадащи в рамките на законодателството на ЕС. Необходимо е спазването и от националните органи на централно, регионално или местно ниво, вкл. от бенефициентите;

- Всички бенефициенти, използващи ЕСИФ, трябва да гарантират безопасни условия на труд и да имат достъп до юридическо представителство. Контракторите и УО трябва да спазват основните човешки права на практика. Някои тематични области, касаещи деинституционализацията на грижите за деца или за възрастни хора със

съответни потребности, за образование на ромски деца, сегрегация и т.н. са само няколко примери от всички възможни тематични области, към които трябва да се приложат хоризонталните принципи.

**Г-жа Добринка Кръстева, началник отдел, дирекция „Централно координационно звено“**, обърна внимание на два ключови момента, свързани с административния капацитет:

- Позициите на заетите в системата са постоянни - 1250-1260 бр., без тези в Държавен фонд „Земеделие“. Не е нужно разширяването на човешкия ресурс в системата. Текуществото на персонала е 9.7%, което е висок процент и може да се приеме като тревожен знак, заради това предстои извършването на анализ дали напускащите системата остават в нея с назначаване в друга структура на ЕСИФ;

- Обученията – работата на Академията за ЕСИФ е осигурена, въпреки забавянето в нейното създаване с 2-3 години. Налице са нови, разработени курсове за обучения в областта на обществените поръчки. С помощта на JASPERS ще бъдат разработени още няколко модула.

- Всяка от структурите на ЕСИФ разработва ежегодно план за обучения. Към настоящия момент 1068 служители на системата са преминали обучения. Налице е желанието на УО, сертифициращите и одитиращи органи планове за обучения да се изпълняват.

**Г-н Георги Стратиев, началник отдел, дирекция „Централно координационно звено“**, представи актуалното състояние на информационната система за управление и наблюдение на европейските средства ИСУН 2020 с акцент пълната и функционалност:

- През м. май 2015 г. е стартирал процесът по кандидатстване през ИСУН. Системата позволява постоянно подаване на проектни предложения - 742 проекта подадени в рамките на 24 часа. Дванадесет програми използват ИСУН (ОП, Фонд за вътрешна сигурност, Фонд за миграция и интеграция);

- 13 хил. подадени проектни предложения, 4 хил. подадени отчета, вкл. авансови, междинни, и окончателни; оптимизирани са процесите по кандидатстване и отчитане, налице са над 30 хил. регистрирани потребители в системата.

- От средата на 2015 г. функционира и звеното за техническа помощ в ЦКЗ. Към момента са подадени над 3 хил. заявки с казуси, за които е оказано съдействие. 90% е удовлетвореността от работата на звеното, от страна на потребителите на системата;

- През 2016 г. системата е прехвърлена от техниката на Министерския съвет в инфраструктурата на държавния хибриден частен облак, така са подобрени нейните технически възможности, бързо действие и сигурност;

- Публичният модул на системата предоставя информация за сключените договори за предоставяне на БФП и за подадените проектни предложения в рамките на различните процедури;

- В процес е избора на изпълнител за доразвиване на системата. Със сключването на договора ще бъдат добавени нови функционалности за подобряване на системата;

- В процес е организирането на обучение за работа със системата; в системата са качени две видеообучения (видеоръководства) за начина на кандидатстване в ИСУН. Предстои публикуването на още 6 обучения в близките 1-2 седмици за кандидатстване и отчитане;

- Стартирали са проверки в УО относно качеството на информацията, която се въвежда в системата.

**Г-жа Крумова** допълни, че в ИСУН е създадена функционалност, която позволява агрегиране на информацията, подадена от бенефициентите. Същата служи за основа и последваща обработка на базата на експертна оценка, дава реални прогнози. По

отношение на индикаторите, ИСУН позволява въвеждане на индикаторите, агрегирането им на различни нива (на ниво процедура, приоритетна ос, програма).

Информацията, касаеща изпълнението на Националната комуникационна стратегия ще бъде изпратена по електронна поща до всички членове на Комитета за наблюдение.

**Г-жа Малина Крумова** даде думата на представителите на ЕК за заключителни думи.

**Г-н Владислав Пискорц** приветства напредъка, който отбелязва България. Тя е една от малкото страни, които постигат голямо и добро ниво на съответствие по отношение на сключени договори, на плащане и т.н., съблюдават се правилата. Налице са и неразрешени въпроси, но те не са от такова голямо значение и страната ще се справи с тях.

**Г-жа Сандрин де Бугеном** благодари за вниманието и за успешната подготовка на Комитета за наблюдение. За интервенциите на ЕСИФ е необходима подготовка преди стартирането и работата по места. Целият механизъм е задействан, всички са информирани за различните аспекти на напредъка. Презентацията за макропоказателите показва добре докъде е стигнала страната след първия програмен период и това, което се прави в момента.

**Г-н Михаел Пилке** благодари за перфектната организация и водене на диалога. С всяко следващо заседание нещата се подобряват и диалогът става все по-насочен върху същината на нещата. Това е форум, на който трябва да се говори за синергия и координация, иновации, а не за отделни програми.

**Г-н Марек Теплански:** изпълнението на програмите трябва да продължи с подобряването на условията за ефективно и ефикасно разходване на публичните средства. Налице е добро сътрудничество с МРРБ и с МОСВ по отношение на водния сектор, което ще доведе до важни ползи за администрацията, гражданите и за системата на обществените разходи. Предстои важна дискусия по отношение на научните изследвания и иновациите, което е решаващо за България, за да може икономиката да премине на по-високо и различно ниво в сравнение със сегашното.

**Г-н Курт Вандер Еекен** подчерта, че може да предаде много положително послание, силно впечатлен е от ангажираността, от организацията, от волята за сътрудничество и постигането съвместно на много амбициозни цели в индивидуалните програми и изпълнението на Споразумението за партньорство.

**Г-жа Малина Крумова** потвърди, че работата за ефективното управление на ЕСИФ ще продължи. По отношение на комуникацията, в залата са представители на мрежата от Областните информационни центрове. Кампанията през 2017 г. е насочена към празнуването и към отбелязването на всички годишнини, вързани с Европейския социален фонд, с членството на България в Европейския съюз, със съществуване на мрежата, с Председателството.

*Заседанието беше закрито от г-жа Малина Крумова в 17.45 часа.*